

Vulpen? Balpen?

Goedkope balpennen zijn volop verkrijgbaar. Iedereen schrijft ermee. Voor de geoefende schrijver is daar ook niets mis mee. Voor de beginnende schrijver kleven er grote bezwaren aan. Daarom leren we de kinderen met een potlood, goede fine-liner of vulpen te schrijven.

Het bezwaar van een balpen zit 'm voornamelijk in het kogeltje/balletje onderin.

1. Een balletje is *moeilijker te sturen* dan een vaste punt.
2. Het sturen van zo'n kogeltje kost *meer inspanning*
3. De schrijfdruk wordt door een balpen *niet veerkrachtig* opgevangen.
4. Bij grotere druk ontstaat bij de balpen een *bredere streek* i.p.v. kleurversterking. Op ruw papier valt dit mee. Grafologen duiden een brede streek anders dan een smalle, vandaar het belang het ontstaan ervan te weten.
5. De balpen vraagt een *grotere plaatsingshoek*. Dat is bij het aanvankelijk schrijven moeilijker. We zien dan schaafsporen verschijnen. Potlood en vulpen kunnen vlakker geplaatst worden.
6. De balpen vraagt door bovenstaande een *andere pengreep*.
7. Het veranderen van schrijfrichting geeft *inkleuringshiaten*. Komen deze door de balpen, dan moet de grafoloog ze anders interpreteren dan bij strekkonderbreking of de poreuze streek.
8. De balpen beïnvloedt de *bindingsvorm*. Er kan geen scherpe hoek mee gemaakt worden. Elke hoek krijgt een arcade-of guirlandeafstomping, die niet als zuivere hoek, arcade of guirlande geduid kunnen worden.
9. Balpenschrift mist de fijnere *nuances*.
10. Balpenschrift is koordschrift, wat een *monotoner* schriftbeeld geeft.
11. De snelheid van de balpen is niet altijd een voordeel. De *samenhang* met het papier is dan minder.
12. De balpen geeft vaak *startproblemen*. Als het balletje eerst maar rolt!

Over de lichteheid van de pasta ontbreekt nadere informatie.

Voor de beginnende schrijver is de balpen niet aan te bevelen. Verkramping wordt in de hand gewerkt. Het gebruik bevordert de ontwikkeling en instandhouding van de fijne motoriek niet.

Voor de grafoloog wordt het analyseren van een met balpen geschreven tekst moeilijker. Het schrijven met balpen vermindert de individuele vormgeving en de ontplooiing van individualiteit.

Voor dagelijks gebruik is de balpen gemakkelijk, snel beschikbaar, bruikbaar, goedkoop, makkelijk mee te nemen, etc. Een zeer gewild reclameobject bovendien. Kortom, niet meer weg te denken. Als we de kinderen een goede schrijfbasis meegeven, kunnen ze daarna prima met de balpen overweg. Voor de bovenbouwers is het leuk om met verschillend schrijfgereedschap te experimenteren. De schrijfbeweging wordt dan al beheerst en de leerling kan kiezen wat hem het beste ligt: potlood, vulpen, gelpen, fijnschrijver, balpen, etc.

“De nieuwste uitvindingen van onze beschaving zijn niet te best voor kinderen wier organisme nog niet volledig gevormd is. Het harde kogeltje in de balpen doet al het werk, dat we mooi en ritmisch doen, teniet”. Audrey McAllen.

Bronnen:

Over kinderhandschrift, schrijfoepvoeding en schrijfonderwijs gesproken, deel 6, artikel 2
D.Schermer, Zevenaar, jan.2007

Der Kugelschreiber in: Die schrift und das Schreiben, Der Schreiber - R.Pophal, Stuttgart, 1965
Kinderen leren schrijven - A.McAllen

Leren hanteren van de vulpen - Gr. Arends op www.handschriftontwikkeling.nl
Item over schrijfmateriaal op www.handschriftontwikkeling.nl

Aartje Schoemaker, 27-02-2008